

Forsøkslæreplan i norsk for forberedende voksenopplæring (FVO)

FORSØKSLÆREPLAN I NORSK FOR FORBEREDENDE VOKSENOPPLÆRING (FVO)

ISBN 978-82-7724-255-2

© KOMPETANSE NORGE 2017

GRAFISK PRODUKSJON: KOMPETANSE NORGE

1

Formål

Norsk er et sentralt fag for litteratur- og kulturforståelse, kommunikasjon og identitetsutvikling. Norge er et flerspråklig og flerkulturelt samfunn, og norskfaget skal bidra til å utvikle en flerkulturell forståelse. Norskfaget er en plattform for videre læring og utdanning og for aktiv deltakelse i arbeidslivet og i samfunnet.

I norskfaget skal deltakerne utvikle sin språkkompetanse ut fra egne evner og forutsetninger. Muntlige ferdigheter, lese- og skrivekompetanse er både et mål i seg selv og et nødvendig grunnlag for læring og forståelse i alle fag. Faget skal motivere til lese- og skrive lyst og fremme utvikling av gode læringsstrategier.

I norskfaget møter deltakeren et bredt spekter av tekster – både skjønnlitterære tekster og sakprosaetekster. Tekstbegrepet inkluderer muntlige, skriftlige og sammensatte tekster som skal gi rom for refleksjon og diskusjon og utvikle evnen til kritisk tenkning. Gjennom muntlig og skriftlig kommunikasjon skal deltakeren sette ord på tanker, meninger og vurderinger. Deltakeren skal tilpasse innhold, språk og form til formål, mottaker og medium.

Norskfaget skal sette deltakeren i stand til å håndtere sin karriere gjennom hele livsløpet og forstå at utdanning og livslang læring er et middel til å oppnå og ta vare på yrkeskompetanse.

Opplæringen skal styrke deltakernes kulturelle tilhørighet gjennom å gi dem opplevelser og kunnskap om språk, kultur og litteratur både i et nasjonalt og i et internasjonalt perspektiv. Denne kunnskapen skal gi dem større forståelse for det samfunnet de er en del av. Kulturarven er en levende tradisjon som er i stadig forandring, og faget skal oppmuntre den enkelte til å bli en aktiv bidragsyter.

Opplæringen skal gi deltakeren kunnskap om demokratisk praksis og bærekraftig utvikling. I tillegg skal deltakeren settes i stand til å reflektere over og vurdere vedtatte sannheter, stille spørsmål og være kritisk.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene, der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I norsk forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å ha muntlige ferdigheter i norskfaget innebærer å mestre ulike språklige handlinger og samordne muntlige delferdigheter. Norskfaget har et særlig ansvar for å utvikle deltakerens muntlige ferdigheter, noe som er en forutsetning for å kunne delta aktivt i utdanning, arbeids- og samfunnsliv.

Å kunne skrive i norskfaget innebærer å mestre ulike språklige handlinger og samordne skriftlige delferdigheter. Å skrive i faget er også en måte å utvikle og strukturere idéer og tanker på og en metode for å lære. Norskfaget har et særlig ansvar for å utvikle deltakerens evne til å planlegge, utforme og bearbeide stadig mer komplekse tekster som er tilpasset formål og mottaker.

Å kunne lese i norskfaget innebærer å forstå, tolke og reflektere over innholdet i tekster. Det innebærer videre å kunne forholde seg kritisk og selvstendig til tekster. Norskfaget har et særlig ansvar for å utvikle deltakerens lesestrategier for å kunne søke etter, forstå og bearbeide informasjon.

Å kunne regne i norskfaget innebærer å tolke, forstå og bruke informasjon fra sammensatte tekster som inneholder tall, grafer, tabeller eller geometriske figurer. Å kunne regne er nødvendig for å kunne ta stilling til samfunnsspørsmål på en reflektert og kritisk måte ved å forstå sammenhenger og vurdere fakta.

Å ha digitale ferdigheter i norskfaget innebærer å kunne bruke digitale verktøy for å innhente og behandle informasjon, skape og redigere tekster og kommunisere med andre. Det innebærer også å vurdere og referere til digitale kilder i skriftlige og muntlige tekster på en bevisst måte.

3

Hovedområder

Faget er strukturert i hovedområder, og for hvert hovedområde er det formulert kompetansemål. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng. Det er knyttet læringsutbyttebeskrivelse og kompetansemål til hver enkelt modul.

3.1 Oversikt over hovedområder

Modul	Hovedområder		
Modul 4	Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Litteratur, samfunn og karriere
Modul 3	Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Litteratur, samfunn og karriere
Modul 2	Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Litteratur, samfunn og karriere
Modul 1	Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Litteratur, samfunn og karriere

3.1.1 MUNTlig KOMMUNIKASJON

Hovedområdet muntlig kommunikasjon handler om å lytte og snakke i forskjellige sammenhenger. Det omfatter å utvikle evnen til å kommunisere og uttrykke kunnskap, tanker og meninger ved hjelp av et variert ordforråd og å tilpasse språk, uttrykksform og formidlingsmåte til ulike situasjoner.

3.1.2 SKRIFTLIG KOMMUNIKASJON

Hovedområdet skriftlig kommunikasjon handler om å lese og skrive norsk – både for å lære og for å oppleve. Skriveopplæringen skal gi bevissthet både om egen leseutvikling og om utvikling og bruk av ulike lesestrategier.

Skriveopplæringen skal bidra til at deltakeren blir bevisst sin egen utvikling som skriver og lærer å bruke ulike skrivestrategier. Skrivning innebærer å utvikle et godt ordforråd, ferdigheter i tekstbygging og kunnskaper om å planlegge, utforme og bearbeide tekst.

3.1.3 LITTERATUR, SAMFUNN OG KARRIERE

Dette hovedområdet setter litteratur, samfunn og karriere inn i aktuelle sammenhenger – både nasjonale og internasjonale. Det skal bidra til å utvikle kunnskap om hvordan norsk språk og litteratur har endret seg over tid og fortsatt er i endring. Området skal videre bidra til å utvikle forståelse for bærekraftig utvikling og for hvordan kulturelt mangfold preger samfunnet. Kunnskap om dagens arbeidsliv, framtidens arbeidsmarked og hvordan ulike utdanningsveier kan føre til ulike yrker, inngår også i hovedområdet.

4

Læringsutbytte og kompetansemål

4.1 Læringsutbytte etter modul 1

Etter å ha fullført norsk modul 1 er deltakeren bevisst sin egen rolle i muntlig samhandling og kan formidle tanker og opplevelser. Deltakeren kan lese, forstå og skrive enkle, korte tekster og bruke tekstbehandling og e-post. Deltakeren har kunnskap om hva en arbeidsinstruks er.

4.2 Kompetansemål etter modul 1

4.2.1 MUNTLLIG KOMMUNIKASJON

Mål for opplæringen er at deltakeren skal kunne

- lytte til tekster på bokmål og nynorsk og samtale om dem
- formidle egne tekstopplevelser
- lytte, ta ordet og gi respons i samtaler
- gjenfortelle hovedinnholdet i muntlige tekster
- vurdere egen deltakelse i muntlig samhandling

4.2.2 SKRIFTLIG KOMMUNIKASJON

Mål for opplæringen er at deltakeren skal kunne

- bruke forkunnskaper aktivt i arbeidet med lesing av tekst
- lese et utvalg tekster og bruke egne erfaringer til å forstå, kommentere og oppsummere innholdet
- mestre ortografi i høyfrekvente ord, skrive presise setninger og sette punktum og stor forbokstav

- bruke relevante skrivestrategier og skrive tekster som kommuniserer egne erfaringer
- bruke tekstbehandling
- sende og motta e-post
- lese og forstå informasjon fra bilder

4.2.3 LITTERATUR, SAMFUNN OG KARRIERE

Mål for opplæringen er at deltakeren skal kunne

- samtale om dagsaktuelle hendelser og om inntrykk fra litteratur, film, digitale spill og tv-programmer
- samtale om betydningen og bruken av kjente ordtak og faste uttrykk
- reflektere over etiske spørsmål knyttet til identitet og verdivalg
- formulere egne karrieremål basert på interesser, egenskaper og ferdigheter
- lese og samtale om arbeidsinstruksjoner fra ulike arbeidsområder

4.3 Læringsutbytte etter modul 2

Etter å ha fullført norsk modul 2 kan deltakeren reflektere over innhold i tekster og delta i diskusjoner, samt ha kunnskap om hvordan språket tilpasses ulike situasjoner. Deltakeren kan lese og gjengi innholdet i andres tekster og skrive og vurdere egne tekster. Videre kan deltakeren reflektere over betydningen av arbeidsdeltakelse. Deltakeren kan innhente informasjon og kommunisere ved hjelp av digitale verktøy.

4.4 Kompetansemål etter modul 2

4.4.1 MUNTLLIG KOMMUNIKASJON

Mål for opplæringen er at deltakeren skal kunne

- variere stemmebruk og intonasjon ved høytlesing av relevante tekster for et definert formål
- følge opp innspill fra andre
- argumentere for og begrunne egne meninger i samtaler og diskusjoner
- ta ulike perspektiver i samhandling med andre
- vurdere egen deltakelse i muntlig samhandling
- gjenfortelle og reflektere over innholdet i muntlige tekster

4.4.2 SKRIFTLIG KOMMUNIKASJON

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke varierte forlesingsstrategier aktivt i arbeidet med lesing av tekst
- lese og gjengi innholdet i skjønnlitterære tekster og sakprosa tekster
- mestre sentrale regler for ortografi og tegnsetting, syntaks og tekstbinding
- bruke informasjon fra Internett og andre kilder på en kritisk måte
- skrive tekster for å fortelle, informere og argumentere etter mønster av eksempeltekster
- forstå og tolke informasjon fra enkle tabeller og diagrammer
- vurdere hvordan ord og bilde virker sammen i enkle sammensatte tekster
- vurdere egne tekster ut fra kriterier for innhold og struktur

4.4.3 LITTERATUR, SAMFUNN OG KARRIERE

Mål for opplæringen er at deltakeren skal kunne

- diskutere hvordan rollefigurene i film, teater eller litteratur møter ulike livssituasjoner
- kommentere og finne eksempler på hvordan det kulturelle mangfoldet framstilles i norsk og oversatt litteratur
- reflektere over etiske spørsmål knyttet til kulturelt mangfold
- forklare hvordan ordvalg og språkbruk kan påvirke andre
- reflektere over betydningen av arbeidsdeltakelse
- skrive rapport fra for eksempel et besøk på en arbeidsplass
- samtale og lage tekster om personer, steder og begivenheter i engelskspråklige land
- samtale og skrive om personer og innhold i enkle tekster og filmer

4.5 Læringsutbytte etter modul 3

Etter å ha fullført norsk modul 3 kan deltakeren uttrykke seg skriftlig og muntlig på en hensiktsmessig måte. Deltakeren har kunnskap om språklige virkemidler og om hvordan ulike tekster er bygd opp, og kan oppsummere og reflektere over innholdet. Deltakeren kan bruke digitale verktøy til å innhente informasjon og til tekstproduksjon. Deltakeren kan uttrykke sine muligheter innenfor utdanning og arbeidsliv.

4.6 Kompetansemål etter modul 3

4.6.1 MUNTLLIG KOMMUNIKASJON

Mål for opplæringen er at deltakeren skal kunne

- presentere et fagstoff som er tilpasset formål og mottaker, med eller uten digitale verktøy
- samtale om og diskutere innhold og tema i norske og oversatte samtidstekster
- stille oppklarende og utdypende spørsmål i samtaler og diskusjoner
- lytte til og respondere på innspill fra andre og skille mellom meninger og fakta
- uttrykke seg med et variert ordforråd som er tilpasset kommunikasjonssituasjonen
- samtale om innhold i litteratur, film og teater
- samtale om egne og andres muntlige framføringer ut fra faglige kriterier

4.6.2 SKRIFTLIG KOMMUNIKASJON

Mål for opplæringen er at deltakeren skal kunne

- bruke lesestrategier aktivt før, under og etter lesing av tekster
- lese skjønnlitteratur og sakprosa, inkludert tekster knyttet til arbeidslivet, på bokmål og nynorsk, oppsummere hovedmomenter og reflektere over innhold og form
- mestre sentrale regler i formverk, ortografi og tegnsetting og skrive med variert syntaks og tekstbinding
- skrive tekster med tydelig struktur og klar tematisk sammenheng, tilpasset mottaker og formål
- ta notater og skrive sammendrag
- bruke digitale verktøy til tekstproduksjon og til å lage sammensatte tekster
- oppgi kilder på en etterprøvbar måte
- gi tilbakemelding på andres tekster ut fra kriterier for innhold, form og struktur
- forstå og tolke opplysninger i sammensatte tekster
- gjenkjenne litterære og språklige virkemidler

4.6.3 LITTERATUR, SAMFUNN OG KARRIERE

Mål for opplæringen er at deltakeren skal kunne

- beskrive personer, tolke handling og presentere tema i et utvalg skjønnlitterære tekster fra ulike tider og kulturer
- gi eksempler på hvordan skjønnlitterære tekster og sakprosaetekster er bygd opp
- kommentere og finne eksempler på hvordan demokrati, identitet og tilhørighet framstilles i norsk og oversatt litteratur
- gi eksempler på og reflektere over hvordan språk kan uttrykke og skape holdninger
- kartlegge egne ønsker og muligheter for utdanning og arbeid
- drøfte betydningen av livslang læring og deltakelse i et arbeidsliv i endring
- lese tekster som omhandler utdanning og arbeidsliv
- undersøke hvilken norskspråklig kompetanse som er relevant i framtidig utdanning og yrke med utgangspunkt i egne karriereplaner

4.7 Læringsutbytte etter modul 4

Etter å ha fullført norsk modul 4 kan deltakeren skrive tekster som er tilpasset ulike mottakere. Deltakeren kan bruke digitale verktøy på en hensiktsmessig måte og har kunnskap om opphavsrettslig bruk av kilder. Deltakeren har kunnskap om norsk språkhistorie og bakgrunnen for at vi har to likestilte målformer, og om hva som påvirker språket vårt i dag. Videre kan deltakeren reflektere over demokratisk praksis, delta i diskusjoner og argumentere saklig. Deltakeren har innsikt i sin egen læringsprosess og har et relevant grunnlag for å velge utdanning og yrke.

4.8 Kompetansemål etter modul 4

4.8.1 MUNTLLIG KOMMUNIKASJON

Mål for opplæringen er at deltakeren skal kunne

- presentere et norskfaglig tema ved å bruke relevant terminologi og fagkompetanse, med digitale verktøy
- samtale om og diskutere aktuelle hendelser knyttet til temaene demokrati, bærekraftig utvikling og folkehelse
- ta standpunkt, argumentere for og begrunne egne meninger og vise respekt for andres
- forstå forskjellen på saklig og usaklig argumentasjon og tilpasse kommunikasjonsstrategier til mottaker og formål
- samtale om form, innhold og formål i litteratur, film og teater
- vurdere egne og andres framføringer ut fra faglige kriterier

4.8.2 SKRIFTLIG KOMMUNIKASJON

Mål for opplæringen er at deltakeren skal kunne

- lese og analysere et utvalg skjønnlitterære tekster og sakprosaetekster på bokmål og nynorsk og formidle mulige tolkninger
- bruke lesestrategier aktivt og stille refleksjonsspørsmål til tekster
- uttrykke seg med et variert ordforråd og mestre formverk, ortografi og tekstbinding
- skrive tekster ved å bruke ulike skrivehandlinger og skrivestrategier tilpasset mottaker og formål
- bruke digitale verktøy på en hensiktsmessig måte
- utøve kildekritikk og følge grunnleggende prinsipper for personvern og opphavsrett
- vurdere egne og andres tekster ut fra kunnskap om språk og tekst
- omarbeide egne tekster etter tilbakemeldinger
- bruke ulike uttrykksformer i egne sammensatte tekster
- gjenkjenne estetiske virkemidler og retoriske appellformer i sammensatte tekster
- gjenkjenne litterære og språklige virkemidler og bruke noen av dem i egne tekster

4.8.3 LITTERATUR, SAMFUNN OG KARRIERE

Mål for opplæringen er at deltakeren skal kunne

- presentere og diskutere tema og budskap i et utvalg sentrale samtidstekster og noen klassiske tekster i norsk og oversatt litteratur
- gjøre rede for hvordan skjønnlitterære tekster og sakprosaetekster er bygd opp
- diskutere hvordan samfunnsforhold, verdier og tenkemåter framstilles i norske tekster, oversatte samiske tekster og annen oversatt litteratur
- reflektere over vedtatte sannheter i et demokrati
- diskutere hvorfor og på hvilke måter det norske språket har utviklet seg og er i stadig endring
- gjøre rede for grunnen til at vi i dag har to likestilte norske målformer
- lytte til og forstå ulike talemålsvarianter og gjenkjenne enkelte sentrale målmerker
- lese stillingsannonser og skrive cv og jobbsøknad
- innhente informasjon om utdanning og arbeidsliv, utforme og presentere egen karriereplan

5

Vurdering

5.1 Bestemmelser for sluttvurdering:

5.1.1 SLUTTVURDERING

Modul	Ordning
Modul 1	Godkjent/ikke godkjent
Modul 2	Godkjent/ikke godkjent
Modul 3	Deltakerne skal ha én skriftlig og én muntlig karakter.
Modul 4	Deltakerne skal ha én skriftlig og én muntlig standpunktkarakter.

5.1.2 EKSAMEN FOR DELTAKERE

Modul	Ordning
Modul 4	Deltakerne kan trekkes ut til skriftlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Deltakerne kan også trekkes ut til muntlig eksamen. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Karl Johans gate 7. Postboks 236 Sentrum, 0103 Oslo
Telefon: 23 38 13 00

kompetansenorge.no
postmottak@kompetansenorge.no

